

יבמות נט

עניין: אלמנה לכהן גדול

מצודת דוד – טעמי המצוות לרדב"ז

וגרושה הפך מדתם וקדושתם. כי הנשים הללו קבלו מצד הטומאה ואין ראוי לכהן שהוא מצד הטהרה להשפיע בהן, רק בבת זוגו הדומה לו. נוסף עליהם הכהן גדול שהוא דוגמא לראש הבנין²⁵³ הנקרא "כהן גדול", שאע"פ שכל הכהנים שואבים ומושכים ממדת החסד, מכל מקום כהן גדול הוא גדול מאחיו והוא דוגמא למדה עליונה. וכן מיכאל הגדול המקריב נשמותיהן של ישראל על גבי מזבח העליון נקרא ג"כ כהן גדול שהוא מושך ממדת החסד ושם כחו. ולכן נאסר עליו גם האלמנה ששלטה בה מלאך המות להמית

מצוה קעג. שלא ישא כהן חללה שנאמר²⁵² אשה זונה וחללה לא יקחו". טעם המצות האלו לפי הפשט כי הכהנים אשר נבחרו לעבודתו ית' ולהקריב קרבנותיו, ראוי להיות קדושים ופרושים יותר משאר העם ונקיים בעניניהם. וכל שכן בזיווג שהוא דבר עיקרי שמשם נמשך תולדות האדם וזרעו וחס הקב"ה שלא יחלל זרעו. ולכן תמצא שלא חייב הכתוב אא"כ בא עליה, כי הלקוחים אינם מחייבים כלום אא"כ בעל, דאז לוקה ב' כמו שביארנו. וכבר ידעת כי המחשבה עיקר גדול בזיווג, ואשה זונה וגרושה דעתם על אחרים. ולכן צוה הכתוב שלא יקחו אותם הכהנים כדי שיהיה הזרע טהור ונקי ראוי לעבוד לפני המלך. וכן הטעם בחללה שבאה מטפה של ביאת איסור, מחללת הזרע. ולפיכך תלה הכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. נוסף עליהם הכהן גדול שיש בו תוספת קדושה וטהרה והוא הגדול מאחיו, שהוא אסור גם באלמנה לפי שאע"פ שבעלה מת עדיין היא מהרהרת בו. ומטעם זה הזהיר הכתוב שלא ישא אלא בתולה

קדושה לכ"ג שהוא קדש קדשים: ועל דרך הסוד כבר ידעת כי הכהנים מדתם חס"ד ולכן נקראו קדושים. והחס"ד לימין וכל ביאה אסורה היא באה מצד הכחות השמאליות ומצד הטומאה נשפעין. ולכן אין לחבר שני הפכים ולעשות מן הקדש חול. וכן הגרושה חל עליה כח סמאל המפריד בין הדבקים. ולכן נאסרו שלשתן אפי' לכהן הדיוט שהוא נבחר להקריב הקרבנות לקרב המדות אחת אל אחת ולהטיל שלום ביניהם, ואשה זונה וחללה

מאיר עיני חכמים שער ד' פרק ג'

ואמר הכתוב אלמנה וגרושה ותללה זונה את אלה לא יקח. ולכאורה תיבות את אלה מיותר, אך אפשר לרמוז אלמנה מרומז לקליפת נוגה שמתרמת לכהן הדיוט, ואסורה לכהן גדול, כי צחינת כהן גדול שיקשר כל הדברים המותרים המכונים לקליפת נוגה שיתכלל בקדושה, ושימשין הארתו וקדושתו על כל ישראל שיתבטל הרע מכללות ישראל, ויזכו להעלות ולקשר כל הדברים המותרים לשורשם. ולזה צדוגמא כה"ג אסור באלמנה, רז"ל שלא לעשות דברים המותרים בלתי שכל ודבקות השי"ת מלהעלותם לשורשם, כי מזה לא יוכל למשוך הארתו לכללות ישראל שיקדשו את עצמם בדברים המותרים, ופן ח"ו ימשכו מזה לדברים אסורים שהם סוד שלש קליפות אחרות כמצואר (לעיל פ"א), והם מכונים בשם גרושה זונה וחללה, וזה שאמר את אלה לא יקח, רז"ל

טעם שאלמנה מותרת לכהן הדיוט ואסורה לכהן גדול.